

Bevaring og nybygging på Sagene

Det gamle bygningsmiljøet på Sagene langs Akerselva, Maridalsveien og Sagveien skal bevares. Området er unikt ikke bare i Oslo-sammenheng, men også nasjonalt. Den industrielle revolusjonen kom til Norge på Sagene.

Men Sagene er mer enn det. Allerede lenge før tettstedet ble innlemmet i hovedstaden i 1629 var det bosetting der, sager og møller. Her myldrer det av historie. Industristedet Sagene har et bygningsmiljø som strekker seg helt fra tømmerhus fra 1600-tallet, mølle fra 1700-tallet, industribebyggelse fra 1800-tallet og OBOS-blokker fra 1940. Slikt er sjeldent, ikke bare i Oslo, og i tillegg er det trivelig på Sagene.

Også i litteraturen er Sagene noe spesielt og skildret mer enn bymiljøer flest her på berget. Oscar Braaten har gjort bydelen ved Akerselva til noe mer enn *bare* et Oslo-miljø.

Det er Fortidsminnesmerkeforeningen og Selskabet for Oslo Bys Vel som i samarbeid har laget bevaringsplanen som i desember 1980 ble vedtatt av bystyret. Allerede før de to foreninger gjorde felles sak på Sagene var deler av området regulert til bevaring. Poenget for foreningene var at området måtte sikres som et sammenhengende miljø, ikke bare stykkevis og delt.

I desember 1978 ble reguleringsforslaget presentert. I alt 83 bygninger ble foreslått bevart. Alle bygninger innenfor området ble registrert, fotografert og beskrevet. Blant annet ble systematiske arkivundersøkelser foretatt.

Forslaget ble full klaff. Bydelsutvalg, byantikvar og byplankontor støttet, og det ble satt fart på arbeidet med å få saken fram til de besluttede politiske organer. Massemedia oppdaget Sagene. Bygningsrådet var også med og spurte

hvorfor ikke mer var tatt med i planen! Lykken sto Sagene bi — det var for en gangs skyld ingen andre planer som kolliderte med bevaringsforlaget og presset det i grøfta.

En forutsetning for at Sagene skal bli attraktivt er at tomter som nå ligger brakk med gamle skur, eller bare ligger der, blir ryddet og bebygget på en måte som harmonerer med de bevarte bygningene. Oslo Bys Vel ville også se på dette og i desember 1979 fullførte arkitektene Rolf Terjesen og Jan Sigurd Østberg et forslag til bebyggelsesplan som illustrerer hvordan mellom 60—80 nye moderne småhus kan innpasses i bevaringsområdet. På Sagene kan det altså bli både bevaring og fornyelse.

Neste fase i operasjon Sagene blir «å gjøre det». Istandsetting av gamle hus er allerede i gang, men mye gjenstår. Også arealene mellom husene — gater og plasser — må settes i stand og altså bygging av nytt innimellom det gamle. Det er nok av samarbeidsoppgaver på Sagene i lang tid ennå.

Bevaringsområdet på Sagene ligger mellom Waldemar Thranes gate i sør og Arendalsgata i nord. Innenfor området ligger Biermannsgården, Voienvolden, Nedre Papirmølle — alle fredet — Beyerbrua, Graah Spinneri, Hjula Veveri og «Høse Lovisas hus».

Perspektivtegningen viser nytt og gammelt side om side slik det legges opp til i Oslo Bys Vels bebyggelsesplan. Det to etasjes huset bak treet midt på tegningen og bygningene på høyre side av veien er nye. Øvrige bygninger er gamle, nærmest til venstre Maridalsveien 71. Tegning: Marianne Brochmann.

